«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Νοεμβρίου 1934 | Ἀριθ. 1163

Ἐκκλησιαστικά.

ΠΡΟΣΕΞΩΜΕΝ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Β'.

Εἶνε ἀνάγκη κατεπείγουσα νὰ προσέξωμεν τὸν εὐσεβῆ λαόν. Ὁ χωρισμὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους δὲν παρουσιάζεται ὡς ἁπλῆ τις πιθανότης εὐνοουμένη ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμά μας. Παρουσιάζεται ἴσως ὡς ἀνάγκη, μάλιστα μετὰ τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία συναντᾷ παρὰ μιᾷ ἑκάστῃ Κυβερνήσει. Παρουσιάζεται ὡς βεβαιότης, ὅταν προσέξωμεν εἰς τοὺς γείτονάς μας καὶ εἰς τὸ σύγχρονον ἐν γένει πνεῦμα.

Ποία δημοκρατία ἔχει Κράτος καὶ Ἐκκλησίαν ἡνωμένα; Οὐδεμία. Ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ Γερμανικὴ δημοκρατία πρὸ τῆς τελευταίας πολιτικῆς μεταβολῆς εἶχεν ἀχθῆ πολὺ συντόμως εἰς τὸν χωρισμὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους, μολονότι, ὡς εἶνε γνωστόν, ἡ προτεσταντικὴ ἐκκλησία ἔχει πολίτευμα ἐξ ὁλοκλήρου δημοκρατικόν, χωρὶς νὰ εἶνε συγκεντρωμέναι ἐν αὐτῇ εἰς χεῖρας ὀλίγων αἱ ἐξουσίαι. Καὶ μετεβλήθησαν μὲν κάπως τὰ πράγματα μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς δικτατορίας καὶ τὴν ἐπὶ τὰ δεξιώτερα τροπὴν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἀλλὰ διὰ νὰ αἰσθάνεται καὶ ὑπὸ τὸ δεξιὸν τοῦτο καθεστὼς ἡ Γερμανικὴ Ἐκκλησία ἀφόρητον οὐχὶ σπανίως τὴν πίεσιν τοῦ Κράτους.

Ἔπειτα, διατί δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψει τὴν Ρωσικὴν ἐκκλησίαν; Εὑρίσκεται τώρα εἰς χαώδη ἴσως κατάστασιν. Δὲν παύει ὅμως ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἡ ὀγκωδεστέρα καὶ πολυπληθεστέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ ὁμαδικῶς ἀκόμη λαμβανομένας. Καὶ ὅταν αὔριον τὸ σημερινὸν χάος τακτοποιηθῇ, ἡ ἐκκλησία αὐτὴ δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ ἀσκῇ σοβαρὰν ἐπίδρασιν ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ἄλλως τε μαρτυρεῖ ὁ παρ' ἡμῖν θεσμὸς τῆς διαρκοῦς συνόδου μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν ἐκ τῶν ἐν Ρωσίᾳ κρατούντων κατὰ τὸ παρελθὸν ληφθείς. Αἴ, πῶς ἐξελίσσεται ἐκεῖ τὸ ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα; Εἰς πλήρη χωρισμὸν Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους, ὑπὸ τὴν ὀξυτέραν του μάλιστα μορφήν. Ὑπὸ τὸν ἀπηνῆ διωγμὸν τῶν Σοβιὲτ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, Κλῆρος καὶ εὐσεβὴς λαὸς τείνουσιν ἐκεῖ νὰ συνδεθῶσι καὶ νὰ ἑνωθῶσιν, ὅσον ἴσως οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχήν μας. Καὶ τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον τόσον πολὺ παραθεωρεῖται ἐδῶ, ἔλαβεν ἐκεῖ τὴν θέσιν του, θέσιν δὲ τόσον σημαντικὴν καὶ περίβλεπτον ὥστε νὰ ἐκπροσωπῆται σοβαρῶς καὶ εἰς αὐτὰς τὰς διαρκεῖς συνόδους.

Ἰδοὺ ποῦ βαίνομεν. Καὶ ἰδοὺ ποῦ θὰ καταλήξωμεν. Ἴσως μερικοὶ ἀδιάλλακτοι ἱεροκράται θὰ μειδιάσουν. Ἂς μειδιοῦν. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ τοὺς δείξωμεν καὶ πρόσφατον περίπτωσιν τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἰς τὰς περὶ τῶν Κανονισμῶν λαϊκὰς ἀξιώσεις. Θὰ προσθέτομεν ἀκόμη τὴν τελευταίαν στενοχωρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθεν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν περιφρονήσεως μιᾶς κυβερνήσεως ἐκ τῶν περισσότερον δεξιὰ ἐστραμμένων, καὶ τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν συνησθάνθη νὰ διαθέτῃ καὶ αὐτὴ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ ὑπολογίζηται ἀπὸ τοὺς κυβερνῶντας.

Ποῦ βαίνομεν λοιπὸν καὶ ποῦ ὁδηγούμεθα, εἶνε σαφῶς διαγεγραμμένον ἀπὸ τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐκτυλίσσονται γοργῶς τριγύρω μας, ὄχι μόνον εἰς χώρας ἑτεροδόξους καὶ ἀλλοεθνεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς λαοὺς ὁμοδόξους καὶ ἀδελφούς, ἀκόμη καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν εἰς βάρος ἡμῶν τῶν ἰδίων. Διατί λοιπὸν παραθεωροῦμεν τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον αὔριον ἀσφαλῶς θὰ καταλάβῃ οὐσιώδη θέσιν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά μας πράγματα; Διατί δὲν φροντίζομεν νὰ εὑρισκώμεθα εἰς ἀμεσωτέραν σχέσιν καὶ ἐπαφὴν πρὸς αὐτό, ἀφοῦ αὔριον θὰ εἶνε τὸ μοναδικὸν στήριγμά μας; Θέλομεν νὰ σημειωθῇ καὶ ἐδῶ τὸ χάος καὶ ἡ εἰς χίλια κομμάτια ἀπόσχισις τῶν ἐκκλησιαστικῶν δυνάμεων, ὅπως ἐγένετο καὶ ἐν Ρωσίᾳ; Ἀλλὰ τότε ἡ Ἐκκλησία βέβαια τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει νὰ πάθῃ τίποτε. Μετὰ κλυδωνισμούς τινας περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον βιαίους τὸ σκάφος της καθαριζόμενον ἀπὸ τὰ ἐπικεκολλημένα ἔξωθεν ὄστρακα καὶ παράσιτα θὰ ἐπανοδηγηθῇ ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς ἀσφαλέστερον λιμένα. Ἐκεῖνοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφρόντισαν νὰ συνδεθοῦν ἀδιασπάστως μὲ τὸ πλήρωμα αὐτῆς καὶ νὰ στερεωθοῦν καλὰ ἐντὸς τοῦ σκάφους, πολὺ γρήγορα θὰ εὑρεθῶσιν ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων, πληρώνοντες αὐτοὶ ἀκριβώτερα καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὰ ἔξοδα τῆς ἐκ τοῦ σάλου καταστροφῆς.

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Β΄ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

8. «Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου.

«ἐκ σπέρματος Δαβίδ». Πιθανῶς ταῦτα νὰ εἶνε παραθέσεις ἐξ ἀρχαίου τινός, ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων εἰσαχθέντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, συμβόλου πίστεως. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης ἐπεξηγεῖ ὁ ἀπόστολος τὴν ἔννοιαν τοῦ «Χριστόν». Ἤτοι τὸν Μεσίαν, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀληθὴς ἀπόγονος τοῦ Δαβίδ, Βασιλεὺς ὁ ὁποῖος θὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Τοῦτο λέγεται πιθανῶς καὶ ἐν σχέσει πρὸς αἱρετικὰς διδασκαλίας δοκητικάς, αἵτινες ἤρχισαν ἤδη νὰ ἀναφαίνωνται. «Σίμων ἤρξατο κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τὰς αἱρετικὰς κατασπείρειν ἀκάνθας. Οὗτος δὲ καὶ οἱ ἐκ τούτου πάντες, τῆς σαρκὸς ἠρνήθησαν τὴν ἀνάληψιν καὶ φαντασίᾳ γεγενῆσθαι τὴν ἐνανθρώπησιν ἔφασαν. Οὗ δὴ χάριν ὁ θεῖος ἀπόστολος τὰ περὶ τῆς θείας φύσεως ἐπὶ τοῦ παρόντος σιγήσας, περὶ μόνης αὐτῷ τῆς οἰκονομίας ἐπέστειλεν, ἀεὶ μεμνῆσθαι τῆς ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα γεννήσεως παρεγγυήσας καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως» (Θεοδ.).

«κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου». Οὐχὶ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῶν ψευδοδιδασκάλων, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὸ εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἔλαβον ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ κηρύττω (Πρβλ. Α΄ Τιμοθ. α΄ 11 «κατὰ τὸ εὐαγγέλιον.... ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ»).

9. «Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται».

Διὰ τὸ ὁποῖον κακοπαθῶ μέχρι τοῦ νὰ εἶμαι ἁλυσοδεμένος ὡς νὰ ἤμην κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε δεμένος.

«Ἐν ᾧ» εὐαγγελίῳ, «ὑπὲρ οὗ εὐαγγελίου» (Ζυγ.). Ὁ στίχος οὗτος καὶ ὁ εὐθὺς ἑπόμενος ἀποτελοῦσιν ἐλαφρὰν παρέκβασιν, ἐν αὐτοῖς δὲ ὁ Παῦλος ἐπαναλαμβάνει μετὰ χαρᾶς, ὅτι πάσχει ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου.

«κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν». «Πάσχω μέχρι καὶ τοῦ δεδέσθαι» (Ζυγ.). Ὑποφέρω κακά, θλίψεις. Μέχρι ποίου δὲ σημείου; Μέχρι τοῦ νὰ εἶμαι καὶ δέσμιος.

«ὡς κακοῦργος». Ὅπως εἷς ἐγκληματίας τοῦ χειρίστου εἴδους. Σὰν νὰ εἶχα πράξει κακούργημά τι.

«ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται». Καίτοι ἐγὼ εἶμαι ἐν δεσμοῖς, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὅμως δὲν εἶνε δεμένος. Περὶ τούτου πρβ. δ΄ 17. «Δεσμοῦνται μὲν αἱ χεῖρες, ἀλλ' οὐχ ἡ γλῶσσα· γλῶσσαν γὰρ οὐδεὶς δῆσαι δύναται, ἀλλ' ἡ δειλία μόνον καὶ ἀπιστία» (Χρυσ.). Πιθανῶς ὁ ἀπόστολος νὰ ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τοῦ κηρύγματος, ἥτις εἶνε τοιαύτη, ὥστε οὐδὲν ἐμπόδιον θὰ ἠδύνατο νὰ παρακωλύσῃ τὴν πρόοδον αὐτοῦ.

10. «Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου».

Διὰ τοῦτο μεθ' ὑπομονῆς ὑποφέρω ὅλα χάριν τῶν ἐκλεκτῶν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐπιτύχωσι τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν φέρει ἡ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἕνωσις, καὶ ἥτις συνδέεται μὲ δόξαν αἰώνιον.

«Διὰ τοῦτο». Δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ κατὰ δύο τρόπους. Ἢ διὰ τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον (κατὰ τὸ Κολοσ. δ΄ 3, «δι' ὃ καὶ δέδεμαι»). Ἢ διὰ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἐν στίχοις 3—9.

«πάντα», πᾶσαν δοκιμασίαν.

«διὰ τοὺς ἐκλεκτούς». Τόσον ἐκείνους, οἵτινες ἤδη ἐκλήθησαν καὶ τῶν ὁποίων ἡ πίστις ἔχει ἀνάγκην ἐνισχύσεως, ὅσον καὶ ἐκείνους, οἵτινες, προωρισμένοι νὰ κληθῶσι, πρόκειται διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος νὰ ἑλκυσθῶσιν εἰς τὴν πίστιν. Πράγματι δὲ ὁ Παῦλος, ὡς μαρτυρεῖ Κλήμης ὁ Ρώμης, ἐγένετο «ὑπομονῆς μέγιστος ὑπογραμμός» (Α΄ Κορινθ. 5).

«ἵνα καὶ αὐτοί». «Ὡς καὶ ἡμεῖς» (Οἰκ.).

«τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». «Οὐ περὶ ταύτης λέγω τῆς προσκαίρου σωτηρίας, ἀλλὰ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τουτέστι τῆς διὰ Χριστοῦ δωρηθείσης» (Οἰκ.), τῆς σωτηρίας, ἡ ὁποία παρέχεται ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διατελῇ τις εἰς στενὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

«μετὰ δόξης αἰωνίου». Τῆς σωτηρίας «τῆς μετὰ δόξης» (Ζυγ.).

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἀφοῦ ἡ διαθήκη ἐπεκυρώθη μὲ τὸν τρόπον, ποὺ ἐξιστορήσαμεν, ὁ Μωϋσῆς ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Ἀαρὼν καὶ τοὺς ἑβδομήντα προεστοὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἀνέβηκε πάλιν εἰς τὸ ὄρος. Φαίνεται πὼς ἡ ἀνάβασις αὐτὴ δὲν εἶνε ἡ πρώτη, ἡ ὁποία πιθανῶς ἔγινε πρὸ τοῦ νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ διαθήκη, ἀλλ' εἶνε δεύτερη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ φανερώσῃ τὴν ἰδιαιτέραν του εὔνοιαν εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ὕστερα ἀπὸ τὴν σταθερὰν διάθεσιν, ποὺ ἐξεδήλωσε νὰ φυλάττῃ πιστὰ τῆς ἐντολαῖς τοῦ Θεοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ δέχεται τοὺς ἀντιπροσώπους του νὰ παρουσιασθοῦν ἐνώπιόν Του καὶ νὰ ἴδουν τὴν δόξαν Του.

Βέβαια τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ δὲν ἀντέχει κανεὶς ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀδυνάτους θνητοὺς νὰ Τὸ ἴδῃ. Ἡ παρουσίασις λοιπὸν αὐτὴ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς προεστοὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἦταν μία φανέρωσις ἑνὸς μέρους τῆς δόξης Του καὶ τῆς δυνάμεώς Του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκαταλάβαιναν καλὰ ἐκεῖνοι, ὅτι ὁ Θεὸς ἦτο παρών, μολονότι δὲν Τὸν ἔβλεπαν. Ἦταν ἴσως κάποια πρωτοφανὴς λάμψις, κάποια φλόγα, ποὺ ἂν ἐξαπλωνόταν θὰ ἔλυωνε βουνὰ καὶ θὰ ἔκανε στάκτη ὅ,τι θὰ εὕρισκεν ἐμπρός της· κάποια φωτιὰ ποὺ θὰ ἐσκεπάζετο ἀπὸ γνόφον, ἀπὸ σύννεφο πυκνό, τὸ ὁποῖον ἐμετρίαζε τὴν λάμψιν, γιατὶ ἀλλοιῶς αὐτὴ θὰ ἐθάμβωνε καὶ θὰ ἐτύφλωνε ὁλότελα τὰ μμάτια.

Ἡ Γραφὴ δὲν μᾶς λέγει πολλὰ πράγματα γιὰ τὴν παρουσίασιν αὐτήν. Ἐκεῖνα τὰ λίγα ὅμως, τὰ ὁποῖα σημειώνει, εἶνε ἄξια πολλῆς προσοχῆς καὶ πολλῆς μελέτης. Ἰδού, τί λέγει ἡ Γραφή: «Καὶ εἶδον τὸν τόπον οὗ εἱστή-

κει ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου καὶ ὥσπερ εἶδος στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ τῇ καθαρότητι» (Ἐξόδ. κδ' 10). Μὲ ἄλλα λόγια ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ναδὰβ καὶ ὁ Ἀβιοὺδ καὶ οἱ ἑβδομήντα προεστοὶ τοῦ Ἰσραὴλ δὲν εἶδαν τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, μὰ οὔτε κἂν τὰ πόδια Του. Τί εἶδαν; «Τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ». Δηλαδὴ τὸ μέρος, ποὺ ἔστεκεν ὁ Θεός· τὸ ὑποπόδιόν Του καὶ σὰν νὰ λέγαμεν τὸ σκαλοπάτι τοῦ θρόνου Του. Τόσον μικρός, τόσον ἀδύνατος, τόσον χαμηλὸς εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τόσον περιωρισμένον εἶνε τὸ μυαλό μας, ἀδελφέ μου. Ὅσον καιρὸν εἴμεσθε ἐδῶ, εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν πρόσκαιρον, μὴ περιμένωμέν ποτε νὰ καταλάβωμεν τὸν Θεὸν καὶ νὰ νοιώσωμεν τὴν ἄπειρον οὐσίαν Του. Μόνον ἀποκάτω ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ Θεοῦ καλούμεθα νὰ σκύβωμεν ταπεινωμένοι, βλέποντες μόνον τὸν γνόφον τοῦ μυστηρίου, ποὺ σκεπάζει τὴν ἀκατάληπτον σὲ μᾶς θεότητα, καὶ ἀρκούμενοι εἰς μόνον τὸν φωτισμὸν ποὺ λαμβάνομεν ἀπὸ τὴν πίστιν.

Εἶδαν οἱ προεστοὶ «τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Θεοῦ». Καὶ ὡμοίαζαν αὐτὰ «ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου». Ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο νὰ πατᾷ ὁ Θεός, ἔμοιαζε σὰν νὰ ἦταν ἕνα μεγάλο ζαφείρη, σὰν κτίριο ὁλόκληρο φτιασμένο ἀπὸ ζαφείρια πολύτιμα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ χρωματισμὸς τοῦ ζαφειριοῦ μοιάζει πρὸς τὸ χρῶμα τοῦ καθαροῦ οὐρανοῦ, ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος παρουσιαζόταν σὰν «εἶδος στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ τῇ καθαρότητι». Σὲ βουνὸ ἦσαν, καὶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐφαινόταν σὰν νὰ ἁπλώνεται ἀποκάτω οὐρανὸς κατακάθαρος, μὲ τὸ ὡραῖον γαλανόν του χρῶμα.

Αἴ! ἀδελφέ μου, ὅταν ἀνεβάζῃς τὰ μάτια σου εἰς τὸν οὐρανὸν σὰν νὰ ἀναζητῇς εἰς τὸ καταγάλανον βάθος του τὸν ἐπουράνιον Θεὸν καὶ δημιουργόν μας, μὴ φαντασθῇς ποτε, ὅτι εἰμπορεῖ νὰ εὕρῃς ἐκεῖ τὸν θρόνον Του. Ὁ θρόνος Του εἶνε πολὺ ὑψηλά. Τόσον ὑψηλά, ὥστε ὁ οὐρανὸς αὐτὸς ὁ γαλανὸς δὲν εἶνε παρὰ σκαλοπάτι, εἰς τὸ ὁποῖον πατοῦν τὰ πόδια τοῦ Θεοῦ. Ὁ οὐρανὸς ὁ πνευματικός, τὸν ὁποῖον ἡ Γραφὴ καλεῖ θρόνον τοῦ Θεοῦ, δὲν βλέπεται ἀπὸ τὰ ὑλικά μας μάτια καὶ μόνον ὅταν θὰ πετάξωμεν ἐκεῖ, ἀφίνοντες ἐδῶ τὸ ὑλικὸν καὶ φθαρτόν μας σῶμα, μόνον τότε θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ τὸν ἴδωμεν. Τώρα; Ὤ! τώρα θὰ προσκυνοῦμεν καὶ θὰ σκύβουμεν εὐλαβῶς ἐμπρὸς εἰς τὸ ὑποπόδιον καὶ εἰς τὸ σκαλοπάτι τοῦ Θεοῦ.

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΓΕΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

β) Τὸ γενεαλογικὸν δένδρον.

Τὸ γενεαλογικὸν δένδρον ἀποτελεῖ κατὰ τοὺς ἐξελικτικοὺς τὴν ἐν σχήματι καὶ δι' εἰκόνος παράστασιν τῶν διακλαδώσεων τῆς ζωῆς, συμφώνως πρὸς τὴν κατάταξιν τῶν γνωστῶν φυτῶν καὶ ζώων ὑπὸ τῆς λεγομένης Συστηματικῆς. Ἐν τῷ γενεαλογικῷ τούτῳ δένδρῳ τὸ μὲν κύριον στέλεχος καταλαμβάνουσιν αἱ ἀνώτεραι μονάδες τοῦ συστήματος, δηλαδὴ αἱ συνομοταξίαι· αἱ δὲ διακλαδώσεις ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς κλάσεις, τάξεις, οἰκογενείας, τὰ δὲ φύλλα παριστῶσι τὰ εἴδη. Κατὰ τοὺς ἐξελικτικοὺς τὸ γενεαλογικὸν δένδρον εἶνε ὄντως ἡ διάταξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγκαίως ἄγει ἡ παραγωγικὴ ἢ περὶ μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν θεωρία([1]). Διότι ὅσῳ προσεκτικώτερον σπουδάζει τις τὰς ποικίλας μορφὰς τῆς ζωῆς, τόσον στηρίζεται ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι συνδέονται γενεαλογικῶς πρὸς ἀλλήλας, καθ' ὃν τρόπον δεικνύει γενεαλογικόν τι δένδρον. Οὐδὲν ἄλλο σύστημα ἐξηγεῖ πληρέστερον τὴν προοδευτικὴν διαφοροποίησιν τῶν κοινῶν χαρακτήρων, οἵτινες παρατηροῦνται εἰς τὰς εὐρυτέρας ὁμάδας (συνομοταξίας, κλάσεις), εἰς χαρακτῆρας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰδικούς, οἵτινες διακρίνουσι τὰς περισσότερον περιωρισμένας ὁμάδας (τάξεις, οἰκογενείας, γένη, εἴδη)([2]).

Περὶ τῆς σοβαρότητος τῶν εἰκοτολογημάτων τούτων θὰ ἠδύνατό τις νὰ σχηματίσῃ εὐχερῶς ἀντίληψιν, ἐὰν ἤθελε λάβει ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων πρῶτος ἐπινοητὴς τῆς περὶ μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν θεωρίας Lamarck κατέτασσε τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα οὐχὶ ἀκτινοειδῶς κατὰ τὸν σχηματισμὸν δένδρου, ἀλλὰ κατὰ σειρὰς ὁμάδων χωρούσας κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὰ ἄνω. Κατὰ τὸν Lamarck τουτέστι πάντα τὰ ζῷα «ἀπετέλουν μίαν σειρὰν ἀνιοῦσαν ἀπὸ τοῦ κατωτάτου ἀρχεγόνου ζῴου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου»([3]). Ἡ δὲ περὶ γενεαλογικοῦ δένδρου ἐπινόησις ἐπῆλθεν, ὅταν ὁ Cuvier ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ ζωϊκὸν βασίλειον ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων ὁμάδων (ἐχινοδερμάτων, μαλακίων, ἀρθροπόδων, σπονδυλωτῶν), αἵτινες βιοῦσαι ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων βαίνουσι κατὰ τέσσαρας παραλλήλους, ἄρα δὲ καὶ μηδέποτε συναντωμένας γραμμάς. Καὶ ἀνεγνωρίσθη μὲν ὑπὸ πάντων, ὅτι ἡ ἐκδοχὴ τοῦ Lamarck, καθ' ἣν τὰ ζῷα κατετάσσοντο κατὰ γραμμὴν ἀνιοῦσαν, ἀπετέλει θεμελιώδη πλάνην([4]), ἡ κατὰ παραλλήλους ὅμως γραμμὰς κατάταξις τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων δὲν ἱκανοποίει τοὺς πάντας, οὐδὲ ἐξηγεῖ τὰς μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν ὑπαρχούσας συγγενείας. Διὰ τοῦτο ἐπενοήθη ἡ εἰκὼν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τὸ ὁποῖον ὅμως καὶ πάλιν κατέλιπε πλεῖστα κενὰ καὶ ἀνεξήγητα. Πράγματι κατὰ τὸν Milne—Edwards κρίνοντα πάντα τὰ συστήματα ταῦτα τῆς κατατάξεως: «οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἔποψις, ἐξ ἧς θὰ ὡρμᾶτό τις, εὐκόλως ἀναγνωρίζει, ὅτι τὸ βασίλειον τῶν ζῴων δὲν σύγκειται οὔτε ἐξ ἑνιαίας τινὸς σειρᾶς εἰδῶν, οὔτε ἐκ περισσοτέρων σειρῶν παραλλήλων. Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἐπιστήμων τις διαπρεπὴς (ὁ Chevreul) ἐζήτησε νὰ διασαφηνίσῃ καθαρώτερον τὸ πρᾶγμα, κατατάσσων τὰς σειρὰς κατὰ τρόπον ἀκτινοειδῆ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἐξαρκεῖ διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ πάντας τοὺς ὅρους τοῦ προβλήματος καὶ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ὑπὸ μορφὴν εἰκόνων νὰ ἐξηγήσωσι τὰς φυσικὰς συγγενείας τῶν ζωϊκῶν εἰδῶν»([5]). Ὁ δὲ Wigand([6]) ἀπέδειξεν, ὅτι καθίσταται πάντη ἀδύνατον νὰ ἐξεικονίσῃ τις ὑπὸ μορφὴν γενεαλογικοῦ δένδρου τὴν ὑπάρχουσαν πληθὺν τῶν ζωϊκῶν εἰδῶν. Καὶ εὑρίσκει μὲν οὗτος δυνατὴν τὴν συστηματικὴν κατάταξιν τῶν εἰδῶν συμφώνως πρὸς φυσικὸν καὶ οὐχὶ τεχνητὸν σύστημα, ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο οὐδέποτε δύναται νὰ παρασταθῇ διὰ τῆς εἰκόνος ἁπλοῦ τινος δένδρου, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῆς εἰκόνος δικτύου!!

(1) Ρήγ. Νικολαΐδου ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 196, Πρβλ. καὶ Δοντᾶ ἔνθ' ἀνωτ. Β' 607.

(2) Zahm ἔνθ' ἀνωτ. τόμ. Α' σελ. 169.
(3) Σπ. Δοντᾶ ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 602.
(4) Πρβλ. Σ. Δοντᾶ ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 602 καὶ Ρήγ. Νικολαΐδου, ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 188.
(5) Milne—Edwards, Rapport sur les progrés σελ. 483.
(6) Der Darwinismus I 208—280 καὶ 318.

'Από την 'Εκκλησίαν των διωγμών.

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΑΙ

Νέα ἀνάκρισις.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀντώνιος ἐκλήθη εἰς ἀνάκρισιν ἔπειτα ἀπὸ φυλάκισιν πέντε ἕως ἕξ ἡμερῶν, διήρκεσε δὲ ἡ ἀνάκρισις 17 ὥρας χωρὶς διακοπήν. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τοῦ ἔδιδαν παστὰ ψάρια χωρὶς ψωμί, ἠρνοῦντο δὲ νὰ τοῦ δώσουν νερό. Ὁ ἀνακριτὴς τὸν κατηγόρησεν ὡς ἀρχηγὸν ἀντισοβιετικῆς ὀργανώσεως ποὺ ἐβοήθει τὰ ἀντεπαναστατικὰ στοιχεῖα, τοὺς ἐξορίστους κληρικούς. Ἡ κατηγορία ἦτο παράλογος, ἐγνώριζε δὲ τοῦτο καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ κατήγορος. Πρῶτον, ὅλοι οἱ ἐξόριστοι κληρικοὶ ἦσαν καταγεγραμμένοι εἰς τὴν Γκεπεοὺ καὶ ὤφειλαν νὰ δίδουν ἀναφορὰν μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα. Δεύτερον, τὸ γεγονὸς ὅτι συνέβαινεν ἐνίοτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νὰ πάρῃ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ἐξορίστους, οἱ ὁποῖοι ἄλλως θὰ ἔπρεπε νὰ μείνουν ὅλην τὴν νύκτα εἰς τοὺς ψυχροὺς δρόμους, δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντισοβιετικὸν ἔγκλημα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑλικὴν βοήθειαν, οἱ κληρικοὶ ἐστέκοντο εἰς τὴν πόρταν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐζήτουν τελείως ἐλεύθερα ἐλεημοσύνην, τὴν ὁποίαν καὶ τοὺς ἔδιδαν ὅσοι ἠμποροῦσαν. Ἐζητήθη τότε ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον νὰ ἀπαντήσῃ γραπτῶς εἰς τὰς ἑξῆς τρεῖς ἐρωτήσεις: 1) Ποῖαι αἱ ἀπόψεις του περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ρωσίᾳ. 2) Τί μέλλον εἶχεν ἡ Ἐκκλησία, καὶ 3) ἐὰν ἐπεθύμει ἀνατροπὴν τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως. Αἱ ἀπαντήσεις του ἦσαν αὗται: 1) Ὅτι ἐθεώρει τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας πολὺ δοκιμαζομένην, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ὡς χάριν σταλεῖσαν ὑπὸ Θεοῦ. 2) Τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἦτο ἔνδοξον διὰ μέσου τοῦ μαρτυρίου τῶν ἁγίων της, ὅπως καὶ εἰς τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας. Εἰς τὴν τρίτην ἐρώτησιν ἀπήντησεν, ὅτι καθημερινῶς παρεκάλει τὸν Κύριον νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν (τῶν διωκτῶν του) νὰ μαλακώσῃ τὰς καρδίας των καὶ νὰ χαλαρώσῃ τὰς δυνάμεις των χωρὶς νὰ χυθῇ αἷμα. Ἔτσι ἐτελείωσεν ἡ πρώτη ἀνάκρισις καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὡδηγήθη εἰς τὸ κελλί του.

Οἱ πρῶτοι τρεῖς μῆνες τῆς ζωῆς ἐν τῇ φυλακῇ ἦσαν εὐκολώτεροι· τρεῖς φορᾶς τὸν μῆνα ἐπέτρεπαν εἰς τοὺς φυλακισμένους νὰ λαμβάνουν τροφὰς καὶ ἐνδύματα ἀπὸ τὸ σπίτι των, ἕνας ἰατρὸς ἐπεσκέπτετο τὰ κελλιὰ μίαν φορὰν τὸν μῆνα καί, μολονότι δὲν ἦτο πολὺ σπουδασμένος εἰς τὴν ἰατρικήν, ἐπρομήθευε τοὺς φυλακισμένους μὲ τὰ ἁπλούστερα φάρμακα. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐλάμβανε μεγάλα δέματα μὲ τροφάς, ἐπειδὴ πολὺ τὸν ἐσέβοντο καὶ τὸν ἠγάπων εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκράτει δι' ἰδικήν του χρῆσιν μόνον μερικὰ μπισκουί, καθαρὰ ἀσπρόρρουχα καὶ ἕνα κομμάτι σαπούνι. Ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ἔδιδεν εἰς τοὺς ἄλλους φυλακισμένους. Προσεπάθει ἐν τούτοις νὰ τρώγῃ καὶ ἀπὸ τὴν λιτὴν τροφὴν τῆς φυλακῆς, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο ἀπὸ μαῦρο ψωμί, δύο κουτάλια στακτὴ ζάχαρι, ἕνα πιάτο σοῦπα ἀπὸ ψαροκόκκαλα, καὶ ὀλίγην χορτόσουπαν μαγειρευμένην μὲ νερό, χωρὶς λάδι ἢ λίπος. Μολονότι γέρων καὶ καχεκτικός, ἦτο ὅμως ἀκόμη ἀρκετὰ ἀνδρεῖος καὶ εὔχαρις. Ὑπέμεινε τὴν μακρὰν του φυλάκισιν εἰς ἕνα κελλὶ χωρὶς βιβλία, χωρὶς ἀέρα καθαρόν, καὶ χωρὶς νὰ κλητευθῇ δι' ἄλλην ἀνάκρισιν ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρώτην, μὲ ὑπομονὴν καὶ μεγάλην ἠθικὴν δύναμιν, ποὺ δὲν ἐσυγκρίνετο μὲ ὁποιονδήποτε ἀπὸ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ φυλακισμένους.

Ὁ πλέον ἀνήθικος ἦτο ὁ ἐργάτης· ἄλλοτε κατηγόρει τὴν Σοβιετικὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλοτε ἦτο εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν, φωνάζων καὶ στενάζων μὲ πάθος. Οἱ ἐγκληματίαι δὲν τὸν ἤθελαν καὶ ἐσυνείθιζαν συχνὰ νὰ τὸν κτυποῦν, ὅταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐκοιμᾶτο. Αὐτοὶ ἀπετελοῦντο κυρίως ἀπὸ νέους ποὺ εἶχαν διαπράξει ἐγκλήματα, ἐπειδὴ εἶχαν χάσει κάθε ἀρχὴν καὶ παράδοσιν ἔπειτα ἀπὸ τὴν σημερινήν των ἐκπαίδευσιν. Ἀλλὰ σύντομα ἐσεβάσθησαν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον. Σιγὰ—σιγὰ ἤρχισε νὰ τοὺς ὁμιλῇ διὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ποὺ ἦτο τελείως ἄγνωστον εἰς τοὺς νεωτέρους αὐτοὺς εἰδωλολάτρας· τὴν νύκτα ἐσυνείθιζε νὰ γονατίζῃ εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ προσεύχεται. Βαθμηδὸν ἤρχισαν νὰ ἐλαττώνωνται αἱ δυνάμεις του. Ἔτσι ἐπέρασεν ὁ Φεβρουάριος, ὁ Μάρτιος, ἡ ἑβδομὰς τοῦ Πάσχα—ὁπότε δὲν ἔτρωγε παρὰ ὀλίγον ψωμὶ μὲ νερό—καὶ ἐπλησίασε τὸ Πάσχα. Τρεῖς καὶ ἥμισυ μῆνας ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρώτην ἀνάκρισιν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐκλητεύθη διὰ δευτέραν φοράν. Ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ παράλογος κατηγορία. Ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνάκρισιν ὑπάλληλος ἐφώναξεν ἐναντίον τοῦ γέροντος, τὸν ἠπείλησε μὲ ἕνα περίστροφον καὶ ἐπέμενε νὰ ὁμολογήσῃ: «Ἡ ἐξοχότης σου θὰ σαπίσῃ εἰς τὴν φυλακὴν μέχρις ὅτου κάμῃ τὴν ὁμολογίαν αὐτήν». Συγχρόνως προσεφέρθη νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ἐὰν συγκατετίθετο νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν μυστικὴν ὑπηρεσίαν τῆς Γκεπεού, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε τίποτε. Αὐτὴ ἦτο ἡ δευτέρα καὶ τελευταία ἀνάκρισις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Δὲν τὸν ἔφεραν πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ κελλὶ ἀλλὰ τὸν ὡδήγησαν εἰς χωριστὸ κελλὶ τῆς νεοϊδρυθείσης φυλακῆς. Ἤρχιζε τὸ θέρος καὶ συγχρόνως καὶ ἡ ζέστη. Οἱ λευκοασπρισμένοι τοῖχοι, ἐπειδὴ εἶχαν γίνει τὸν χειμῶνα, ἐκράτησαν ὑγρασίαν καὶ δι' αὐτὸ γρήγορα ἐκαλύφθησαν ἀπὸ νερὸ καὶ ἀπὸ μοῦχλαν. Λευκαὶ σταγόνες ἔπεφταν κάτω εἰς τὸ πάτωμα. Συγχρόνως ἠμπόδισαν κάθε ἀποστολὴν δεμάτων ἀπὸ τὸ σπίτι των, καὶ οἱ φυλακισμένοι ἔμειναν πράγματι χωρὶς ἀσπρόρρουχα καὶ σαπούνι ἀκόμη δὲ καὶ χωρὶς τροφήν. Σχεδὸν ὅλοι εἶχαν μόνον μίαν ἀλλαξιὰν ἐσωτερικῶν ἐνδυμάτων, ἐπειδὴ εἶχαν στείλει τὰ ἄλλα εἰς τὸ σπίτι των πρὸς πλύσιν. Ἐσταμάτησαν αἱ ἐπισκέψεις τῶν ἰατρῶν, καθὼς καὶ τῶν κουρέων, οἱ ὁποῖοι ἐπήγαιναν συνήθως δύο φορᾶς τὸν μῆνα διὰ νὰ τοὺς ξυρίζουν. Αὐτὸ διήρκεσεν ἀπὸ τὸν Μάϊον ἕως τὸν Αὔγουστον. Εἰς τὸ κελλὶ ποὺ ἦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔφεραν πέντε χωρικοὺς ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ρωσίαν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν δραπετεύσει ἀπὸ τὸ στρατόπεδον. Δὲν ὑπῆρχε θέσις δι' ὅλους αὐτοὺς νὰ μείνουν χάμω. Ὁ ἀέρας ἦτο πυκνὸς ἀπὸ τὴν ἐφίδρωσιν ἐξ ἀπλύτων ἀνθρωπίνων σωμάτων, ἀπὸ τὴν ὀσμὴν τῶν ὑγρῶν πλινθίνων τοίχων καὶ ἀπὸ τὸ δοχεῖον...... ποὺ εὑρίσκετο εἰς μίαν γωνίαν, δὲν ἐπετρέπετο δὲ νὰ ἔβγῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ κελλὶ παρὰ δύο φορὰς τὴν ἡμέραν. Δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀνεμιστήρ. Ἕνα ποτήρι νερὸ ἔδιδαν δύο φορὰς τὴν ἡμέραν εἰς κάθε ἕνα ἀπὸ τοὺς φυλακισμένους, οἱ ὁποῖοι ὑπέφεραν τρομερὰ ἀπὸ τὴν δίψαν. (Ἀκολουθεῖ)

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
(Τῆς ἁγίας, Γαλάτ. γ' 23—δ' 5).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 558.
ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
(Κυρ. ΙΓ' Λουκᾶ, ιη' 18—27).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 242.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Ἡ σπουδαιοτέρα ὑπόθεσις.

Εἶνε ἄξιον παντὸς ἐπαίνου τὸ ἐνδιαφέρον, μὲ τὸ ὁποῖον προσῆλθεν ὁ πλούσιος νέος πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Τὸν ἠρώτησε τί πρέπει νὰ κάμῃ, διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν. Ἀσχέτως μὲ τὸ ἂν ἔκαμε κατόπιν ὅ,τι ὁ Κύριος τοῦ ὑπέδειξε, τὸ γεγονὸς εἶνε ὅτι τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἀπησχόλει σοβαρῶς ἡ μέλλουσα καὶ αἰώνιος ζωὴ καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀποκτᾶται αὐτή. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ ἔμφυτος πόθος, τὸν ὁποῖον κάθε ἄνθρωπος ἔχει διὰ μίαν ζωὴν διαρκῆ καὶ εὐτυχισμένην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πληροφορία ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁμιλεῖ περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὸν ἔπεισαν ὅτι τὸ ζήτημα τῆς μελλούσης ζωῆς εἶνε σπουδαιότατον καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσῃ καλύτερον. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον εἶνε ἀξιέπαινος διὰ τὸ ἐνδιαφέρον του ὁ νέος αὐτός, καθόσον ἦτο καὶ «ἄρχων» καὶ «πλούσιος σφόδρα», καθὼς σημειώνει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστής. Ἀλλ' οὔτε ἡ κοινωνική του θέσις, οὔτε τὰ πολλά του πλούτη ἠμποροῦσαν νὰ τὸν ἱκανοποιήσουν. Ἐζήτει κάτι καλύτερον καὶ ἀνώτερον. Ἔβλεπεν ὅτι ὅλα ἦσαν μάταια καὶ προσωρινά. Καὶ δι' αὐτὸ τώρα ἐρωτᾷ «τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;»

Ἀλλ' ἡ ἐρώτησις αὐτὴ πρέπει νὰ ἀπασχολῇ καὶ ἡμᾶς ζωηρῶς. Διότι δὲν ὑπάρχει ζήτημα ἀνώτερον καὶ σοβαρώτερον ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὅλα τοῦ κόσμου τούτου τὰ ἀγαθά, καὶ τὰ πλούτη καὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἀπολαύσεις, ὅλα μίαν ἡμέραν θὰ τὰ ἀφήσωμεν ὁριστικῶς καὶ διὰ παντός. Ἡ ζωὴ αὐτὴ μὲ τὰ θέλγητρά της καὶ τὰς ἀσχολίας της θὰ παύσῃ, διὰ νὰ ἀρχίσῃ μία ἄλλη ζωὴ αἰώνιος καὶ ἀτελεύτητος. Ἡ ζωὴ δὲ αὐτὴ θὰ εἶνε μακαρία μὲν καὶ εὐτυχὴς δι' ἐκείνους ποὺ θὰ κάμουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἑτοιμασθοῦν διὰ τὴν μέλλουσαν αὐτὴν ζωήν, θλιβερὰ δὲ καὶ δυστυχὴς δι' ἐκείνους ποὺ θὰ προσκολληθοῦν εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ θὰ περιφρονήσουν τὴν μέλλουσαν.

Ποία λοιπὸν ὑπόθεσις διὰ τὸν καθένα μας εἶνε ἀνωτέρα ἀπὸ αὐτήν; Ὅλοι μας ἔχομεν ὑποθέσεις διαφόρους ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν καθημερινῶς. Ἂς ὑποτεθῇ δέ, ὅτι ὅλας γενικῶς τὰς παρακολουθοῦμεν μὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ ὅτι τὰς φέρομεν εἰς πέρας ἐπιτυχῶς. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος, ἂν δὲν ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἀληθινὴν ζωήν, τὴν πέραν τοῦ τάφου, ἐκείνην ποὺ δὲν ἔχει τέλος ποτέ; Εἰς τί θὰ μᾶς ὠφελήσουν ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματα καὶ αἱ φροντίδες καὶ αἱ μέριμναι διὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου, ὅταν δὲν ἐνδιαφερθῶμεν διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν καὶ διὰ τὴν κληρονομίαν αὐτῆς; Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ τελειώσουν ὅλα ὅσα σήμερον μᾶς ἀπασχολοῦν. Καὶ τότε θὰ εἴμεθα οἱ δυστυχέστεροι τῶν ἀνθρώπων, διότι θὰ στερηθῶμεν καὶ τῆς αἰωνίου καὶ μακαρίας ζωῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ἀδιαφορήσαμεν.

Τί πρέπει νὰ προσέξωμεν.

Πολλὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ εἶχε φυλάξει ὁ πλούσιος νέος ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας. Οὔτε εἰς τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὸν φόνον, οὔτε εἰς τὴν κλοπὴν καὶ τὴν ψευδομαρτυρίαν ἦτο ἔνοχος. Ἐπὶ πλέον δέ, εἶχεν ἐκπληρώσει καὶ τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς του καθήκοντα. Ἦτο λοιπὸν ἄνθρωπος μὲ ἀρκετὰς καὶ ἀξιολόγους ἀρετάς. Ἐν τούτοις, παρουσίασεν ἕνα μεγάλο πάθος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε προσέξει καὶ τὸ ὁποῖον τοῦ ἔγινεν ἐμπόδιον εἰς τὴν σωτηρίαν του. Τὸ πάθος αὐτὸ ἦτο ἡ προσκόλλησις τῆς ψυχῆς εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς ὑλικοὺς θησαυρούς. Τόσον εἶχεν ὑποδουλωθῆ εἰς αὐτούς, ὥστε, ὅταν ὁ Κύριος τοῦ ὑπέδειξεν ὅτι πρέπει νὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πάθος καὶ νὰ ξεκολλήσῃ τὴν ψυχήν του ἀπὸ τὸ χρῆμα, αὐτὸς δὲν ὑπήκουσε καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον. Παρ' ὅλας τὰς ἄλλας ἀρετάς του, ἐστερήθη τῆς αἰωνίου ζωῆς, καθὼς βεβαιώνουν τοῦτο οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξ ἀφορμῆς αὐτοῦ καὶ μὲ τοὺς ὁποίους ρητῶς λέγει ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν προσκόλλησιν πρὸς τὸν πλοῦτον, ὅπως ἐκεῖνος ὁ πλούσιος.

Αὐτὸ ὅμως ποὺ ἔπαθεν ὁ πλούσιος νέος, πρέπει νὰ μᾶς ἐμβάλῃ εἰς φόβον. Διότι πολλαῖς φοραῖς ἐπαναπαυόμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς μερικὰς ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἴσως ἐκ φύσεως, ἢ εἰς μερικὰ ἐξωτερικὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα ποὺ ἐκπληροῦμεν. Ἀδιαφοροῦμεν δὲ διὰ πάθη μεγάλα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔχουν κυριεύσει καὶ διὰ ἁμαρτήματα σοβαρά, τὰ ὁποῖα διαπράττομεν. Βλέπετε, λόγου χάριν, χριστιανοὺς ποὺ ἐκκλησιάζονται τακτικῶς, ἀλλ' εἶνε ἔκδοτοι εἰς τὴν ἀνηθικότητα ἢ συζοῦν παρανόμως. Ἄλλοι πάλιν, ἐνῷ φυλάττουν τὰς ὡρισμένας νηστείας, ἀδικοῦν ὅμως εἰς τὸ ἐμπόριόν των καὶ δὲν δυσκολεύονται νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὸν κόπον τοῦ ἄλλου, διὰ νὰ ἔχουν αὐτοὶ περισσότερα κέρδη. Ἄλλοι, ἐνῷ κάμνουν ἐλεημοσύνας καὶ εἶνε συντρεκτικοί, εἶνε ὅμως χαρτοπαῖκται καὶ ἄσωτοι. Συμβαίνει δὲ συνήθως οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ μὴ δίδουν σημασίαν εἰς τὸ πάθος των καὶ μάλιστα νὰ τὸ δικαιολογοῦν. Ἐνῷ δὲ εἰμπορεῖ προθύμως καὶ εὐχαρίστως νὰ ἀκούουν κηρύγματα ἢ νὰ μελετοῦν περὶ ἄλλων ἁμαρτημάτων καὶ παθῶν, ὅταν γίνεται λόγος διὰ τὸ ἁμάρτημα, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτοὶ εἶνε ὑποδουλωμένοι, δὲν θέλουν ν' ἀκούσουν καὶ νὰ διορθωθοῦν.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέξωμεν πολύ. Αἱ ἀρεταί, τὰς ὁποίας τυχὸν ἔχομεν καὶ αἱ καλωσύναι, τὰς ὁποίας συνήθως κάμνομεν, εἶνε μὲν καλαὶ καὶ ἐπιβεβλημέναι, ἀλλὰ δὲν πρέπει δι' αὐτὸ νὰ θαρρεύωμεν εἰς τὸν ἑαυτόν μας καὶ νὰ νομίζωμεν ὅτι ἐξησφαλίσαμεν τὴν σωτηρίαν μας. Διότι, ἂν εἴμεθα κυριευμένοι ἀπὸ ἓν πάθος καὶ δὲν προσπαθοῦμεν νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ αὐτό, ὑπάρχει φόβος νὰ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς ὅ,τι καὶ ὁ πλούσιος τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου καὶ νὰ χάσωμεν τὴν ψυχήν μας.

Ὁ βοηθός μας.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ἔκπληκτοι διότι ἤκουσαν ὅτι εἶνε

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ"

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

πολὺ δύσκολον καὶ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εἰσέλθουν οἱ ἔχοντες χρήματα εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἐφαντάσθησαν ὅτι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἀδύνατος. Καὶ δι' αὐτὸ ἠρώτησαν μὲ κάποιαν ἀπαισιοδοξίαν τὸν θεῖον διδάσκαλον, «καὶ τίς δύναται σωθῆναι;» Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς, ποὺ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀπήντησεν ὅτι, ὁσονδήποτε δύσκολος καὶ ἂν εἶνε ἡ σωτηρία, ὁ Θεὸς ὅμως ἔχει τὴν δύναμιν νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ τὸν σώσῃ. «Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ».

Πόσον ἐνθαρρυντικοὶ καὶ παρήγοροι εἶνε δι' ἡμᾶς οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Κυρίου! Διότι, πράγματι, μὲ τὰς ἰδικάς μας δυνάμεις εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν σωτηρίαν μας. Μήπως δὲν τὸ ἀποδεικνύουν τόσαι περιστάσεις τῆς ζωῆς μας; Εἶνε τόση ἡ δύναμις τῆς ἁμαρτίας μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας, ἀλλὰ καὶ τόση ἡ ἀδυναμία τῆς θελήσεώς μας, ὥστε πολλαῖς φοραῖς καὶ ἡμεῖς ἀπηλπισμένοι λέγομεν «μά, πῶς ἐπὶ τέλους θὰ εἰμπορέσω νὰ γίνω ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη;» Ἐξ ἄλλου, εἶνε τόσοι αἱ παγίδες, ποὺ μᾶς στήνει καθημερινῶς ὁ Σατανᾶς, καὶ τόσοι οἱ πειρασμοὶ τῆς ἁμαρτίας, τοὺς ὁποίους ἀνὰ πᾶν βῆμα τῆς ζωῆς μας συναντῶμεν, ὥστε χάνομεν συνήθως τὸ θάρρος μας καὶ διερωτώμεθα: «πῶς λοιπὸν θὰ εἰμπορέσω νὰ σωθῶ;»

Ἀλλ' ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός! Αὐτὸς ποὺ μᾶς καλεῖ εἰς τὴν σωτηρίαν, μᾶς δίδει καὶ τὴν δύναμιν διὰ νὰ τὴν ἐπιτύχωμεν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ θέλωμεν εἰλικρινῶς τὴν σωτηρίαν, καὶ εἶνε Αὐτὸς ἕτοιμος νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ μᾶς βοηθήσῃ Αὐτός, ὁ Ὁποῖος διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἐθυσίασε καὶ τὸν μονογενῆ του Υἱόν; Καὶ πῶς θὰ μᾶς ἀφήσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν παθῶν μας καὶ τῶν ἐπιθέσεων τοῦ πονηροῦ, ὅταν ἡμεῖς αἰσθανώμεθα τὴν ἀδυναμίαν μας καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ μᾶς ἀπειλοῦν, καὶ μὲ ταπείνωσιν καταφεύγωμεν εἰς Αὐτόν, διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ; Ἄλλως τε, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου, διὰ τῶν μέσων μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς τὴν ἐφωδίασε, δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο, παρὰ τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν τῶν ἀδυνάτων καὶ μᾶς βοηθεῖ διὰ νὰ σωθῶμεν. Διὰ τῶν μυστηρίων πρὸ παντὸς τῆς Ἐξομολογήσεως καὶ τῆς θείας Κοινωνίας μᾶς καθαρίζει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐνισχύει τὴν θέλησίν μας, ἵνα ἀναδεικνυώμεθα νικηταὶ κατ' αὐτῆς. Τὸ γεγονὸς δέ, ὅτι τόσα πρόσωπα, ποὺ εἶχον καὶ αὐτὰ ἀδυναμίας καὶ εὑρίσκοντο ἐν μέσῳ πειρασμῶν, ἠδυνήθησαν μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ νὰ σωθοῦν, μαρτυρεῖ ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰμποροῦμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ ἴδιον.

Ἂς μὴ ἀπελπιζώμεθα λοιπὸν διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Ἔχομεν βοηθὸν τὸν Παντοδύναμον Θεόν. Εἰς Αὐτὸν ἂς καταφεύγωμεν διαρκῶς καὶ ἂς Τὸν παρακαλῶμεν νὰ μᾶς βοηθῇ. Καὶ ἂς ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ μᾶς δίδῃ τὴν βοήθειάν Του πλουσίαν, ὥστε νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν αἰώνιον σωτηρίαν μας.

Ὅλοι ὅσοι μελετοῦν τὴν «Ζωὴν» καὶ ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῆς, ἔχουν καθῆκον νὰ συνιστῶσιν αὐτὴν καὶ εἰς ἄλλους, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Τοιαύτη φροντὶς ἀποτελεῖ καὶ τὴν καλλιτέραν ἀντίδρασιν ἐναντίον τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Θ'
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

Τοιουτοτρόπως ἀποδεικνύεται ἀληθὴς ὁ λόγος, ὅτι οὐδὲν περιττόν, οὐδὲ ἐλλιπὲς εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ εἰς τὰ δημιουργήματα. Τοῦτο λοιπὸν τὸ ζῶον, ἐνῷ εἶναι τόσον μεγάλο κατὰ τὸ μέγεθος, ὁ Θεὸς τὸ ἔκαμεν ὑποχείριον εἰς ἡμᾶς (ὥστε καὶ ὅταν τὸ διδάσκωμεν νὰ ἐννοῇ καὶ ὅταν τὸ κτυπῶμεν νὰ τὸ δέχεται), διδάσκων ἡμᾶς σαφῶς, ὅτι ὅλα τὰ ὑπέταξεν εἰς ἡμᾶς, διότι ἡμεῖς εἴμεθα πλασμένοι «κατ' εἰκόνα» τοῦ πλάστου μας. Τὴν ἀνεξιχνίαστον δὲ σοφίαν δύνασαι νὰ τὴν ἴδῃς ὄχι μόνον εἰς τὰ μεγάλα ζῶα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μικρότατα, τὰ ὁποῖα οὐδόλως ὀλιγώτερον σοῦ προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν. Διότι ὅπως τὰς μεγάλας κορυφὰς τῶν βουνῶν, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸ ὅτι εἶναι πλησίον τῶν νεφῶν διατηροῦν πάντοτε χειμερινὸν καιρὸν ἕνεκα τῶν συνεχῶν πνοῶν τοῦ ἀνέμου, δὲν τὰς θαυμάζω περισσότερον ἀπὸ τὴν κοιλότητα τῶν φαράγγων, ἡ ὁποία ὄχι μόνον ἀποφεύγει τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους τῶν ὑψηλῶν τόπων, ἀλλὰ συγκρατεῖ καὶ τὸν ἀέρα πάντοτε ζεστόν· οὕτω πως καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος τῶν ζώων δὲν θαυμάζω περισσότερον τὸν ἐλέφαντα διὰ τὸ μέγεθός του, ἀπὸ τὸν ποντικόν, ὁ ὁποῖος προκαλεῖ τὸν φόβον εἰς τὸν ἐλέφαντα· τὸ λεπτότατον κεντρὶ τοῦ σκορπιοῦ, πῶς τὸ ἔκαμε κοῖλον ὡσὰν αὐλὸν(1) ὁ Τεχνίτης, ὥστε δι' αὐτοῦ νὰ εἰσέρχεται τὸ δηλητήριον εἰς τὰ ζῶα ποὺ κτυπᾷ. Ἂς μὴ κατηγορῇ δὲ κανεὶς δι' αὐτὸ τὸν δημιουργόν, ὅτι δηλαδὴ ἐδημιούργησε καὶ ζῶα δηλητηριώδη καὶ καταστρεπτικὰ τῆς ζωῆς μας. Διότι τοιουτοτρόπως εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ κατηγορήσῃ καὶ τὸν παιδαγωγόν, ὁ ὁποῖος ἐπαναφέρει εἰς τὴν τάξιν τὴν ἐλευθερίαν τῆς νεότητος, καὶ ὁ ὁποῖος μὲ τιμωρίας καὶ ραβδισμοὺς σωφρονίζει τοὺς ἀκολάστους.

Τὰ θηρία εἶνε ἀπόδειξις τῆς πίστεώς μας. Πιστεύεις εἰς τὸν Κύριον; «Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον (2) ἐπιβήσῃ καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα», λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ ψαλμῳδοῦ (90, 13). Καὶ ἔχεις τὴν ἐξουσίαν νὰ πατῇς διὰ τῆς πίστεως ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων. Ἢ δὲν βλέπεις, ὅτι ἐνῷ ὁ Παῦλος ἐμάζευε φρύγανα καὶ τὸν ἐδάγκασεν ἡ ἔχιδνα, δὲν τοῦ ἐπροξένησε καμμίαν βλάβην, διότι ὁ ἅγιος εὑρέθη πλήρης πίστεως; (Πράξ. 28, 3—6) Ἐὰν δὲ εἶσαι ἄπιστος, νὰ μὴ φοβῆσαι περισσότερον τὸ θηρίον, ὅσον τὴν ἀπιστίαν σου, διὰ τῆς ὁποίας ἔκαμες τὸν ἑαυτόν σου ὑποχείριον εἰς πᾶσαν καταστροφήν.

Ἀλλ' ἀντιλαμβάνομαι, ὅτι ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου· καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι σχεδὸν ἀκούω τοὺς ἀκροατάς μου νὰ φωνάζουν μέσα εἰς τὰς καρδίας των, ὅτι διδασκόμεθα μὲν ὁποία τις εἶναι ἡ φύσις τῶν ἰδικῶν μας [τῶν εὑρισκομένων δηλαδὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν μας δημιουργημάτων], ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν τὸν ἑαυτόν μας. Παρίσταται λοιπὸν ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν [καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου], ἀφοῦ ἀποδιώξωμεν τὴν ὀκνηρίαν ποὺ μᾶς κατέχει. Πράγματι δὲ φαίνεται ὅτι τὸ δυσκολώτερον ὅλων εἶναι νὰ γνωρίσῃ κανεὶς καλὰ τὸν ἑαυ-

(1) Φλογέρα.
(2) Ταῦτα εἶναι ὄφεις δηλητηριώδεις.

τόν του. Διότι, δὲν εἶναι μόνον ὅτι ὁ ὀφθαλμός, ἐνῷ βλέπει τὰ ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἑαυτόν μας δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὸν ἴδῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς μας, ἐνῷ βλέπει ἀκριβῶς καὶ ταχέως τὸ ξένον ἁμάρτημα, εἶναι βραδύς, προκειμένου νὰ ἀντιληφθῇ τὰ ἰδικά μας ἐλαττώματα. Διὰ τοῦτο καὶ τώρα ὁ λόγος ἐνῷ ἐξήτασε μὲ ταχύτητα τὰ ξένα, εἶναι νωθρὸς καὶ πλήρης ὀκνηρίας, προκειμένου νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἰδικά μας. Καίτοι τὸν Θεὸν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ Τὸν γνωρίσῃ καλύτερα, ὄχι τόσον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας κατασκευήν, ἐκεῖνος τοὐλάχιστον ποὺ θὰ ἐξετάσῃ μὲ σύνεσιν τὸν ἑαυτόν του, ὅπως λέγει ὁ προφήτης Δαβίδ. «Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ» (ψαλμ. 138, 6). Δηλαδὴ ἀφοῦ ἐγνώρισα λεπτομερῶς τὸν ἑαυτόν μου, ἐδιδάχθην καὶ ἔμαθον τὴν ὑπερβάλλουσαν σοφίαν Σου.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Ἡ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

—Ὁμιλεῖς διὰ τὴν Σύγκλητον, εἶπε μὲ σοβαρότητα ὁ Σεμπρόνιος· ἀλλ' ἀγαπητή μου, λησμονεῖς τοὺς θεούς!

Ἡ Αὐγούστα ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὰ χέρια της δι' ὀλίγα λεπτά· ἔπειτα τὸ ἐξεσκέπασε καὶ παρετήρησε τὸν σύζυγόν της. Ἦτο ὠχρὸς καὶ ἀπαθής, σὰν τὸ μαρμάρινον ἄγαλμα, ποὺ εὑρίσκετο ἀπέναντί της.

—Σεμπρόνιε, θὰ περιφρονήσω τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν. Ἢ θὰ μοῦ φέρῃς τὴν κόρη μου, ἢ θ' ἀποθάνω!

Ὁ Σεμπρόνιος ἐκατάλαβεν, ὅτι ἦτο ἀνωφελές, πρὸς τὸ παρόν, νὰ κάμῃ φιλονεικίαν μὲ τὴν σύζυγόν του.

—Μόλις φθάσω εἰς Ρώμην, θὰ σοῦ στείλω ἕνα ἀπεσταλμένον, ὁ ὁποῖος θὰ σοῦ φέρῃ εἰδήσεις διὰ τὴν Ἰουλίαν.....

—Οἱ δοῦλοι εἶναι ἕτοιμοι;

Ἡ θλῖψις καὶ ὁ πόνος τῆς μητέρας ἔπνιξαν ἐκ νέου κάθε ἄλλο αἴσθημα.

—Ὦ Ἰουλία, Ἰουλία, παιδί μου! Θὰ σὲ ξαναϊδῶ πλέον; θὰ ἀνακτήσῃς τὴν ὑγείαν σου; ἐφώναζε, σφίγγουσα ἀπελπιστικῶς τὰ χέρια της.

Ὁ ἀπελεύθερος, ποὺ εἰσῆλθε τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ ν' ἀναγγείλῃ, ὅτι ὅλα ἦσαν ἕτοιμα, ἐλυπήθη τὴν δυστυχῆ γυναῖκα.

—Θὰ ἦτο ἴσως καλόν, εἶπε, νὰ ἐσυμβουλεύεσθε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν· τοῦτο θὰ ἐνίσχυε τὸ καταβεβλημένον θάρρος σας.

Ἡ Αὐγούστα ἔλαβε τὰ λόγια αὐτὰ ὡς ἔμπνευσιν.

—Πράγματι, εἶπεν ἡ Ἰουνία· θὰ μποροῦσαν νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν καὶ μερικοὶ δοῦλοι. Ἡ αἰφνηδία αὐτὴ ἀπόφασις ἐφόβισε τὸν Σεμπρόνιον.

—Λησμονεῖς, ἀγαπητή μου Αὐγούστα, τοὺς κινδύνους ἑνὸς τοιούτου ταξειδίου!

Ὁ ἀπελεύθερος ἐπενέβη ἐκ νέου.

—Ὁ ἀπεσταλμένος, ποὺ μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ρώμην, ἐταξείδευσε μαζῇ μὲ πρέσβεις τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς Συγκλήτου. Ἀφοῦ ἔδωκαν τὰς ἐπιστολάς των εἰς τοὺς νομάρχας τῶν Ἀθηνῶν, θ' ἀναχωρήσουν διὰ Κόρινθον καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοὺς Δελφούς, διὰ νὰ συμβουλευθοῦν τὸ μαντεῖον διὰ τὰς προσφάτους ταραχάς, ποὺ ἔγιναν εἰς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν. Ἡ κυρία Αὐγούστα θὰ εἰμπορούσε νὰ προστεθῇ εἰς τὸ καραβάνιον καὶ νὰ ταξειδεύσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ.

—Αὐτὸ εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ, εἶπεν ὁ Σεμπρόνιος, κατόπιν ὀλίγης σκέψεως. Ἀλλὰ διὰ τί πρᾶγμα θὰ ἤθελες νὰ συμβουλευθῇ τὸ μαντεῖον; Εἶσαι βέβαιος, ὅτι οἱ πρέσβεις πηγαίνουν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τοὺς Δελφούς;

—Βεβαιότατα. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ, ἐὰν οἱ βάρβαροι νησιῶται θὰ ὑποταχθοῦν μίαν ἡμέραν. Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ἡ βασίλισσά των Βοαδικία ἐνικήθη· ἀλλὰ τὸ Κόλτσεστερ, τὸ Ἄλμπαν, καὶ τὸ Λονδῖνον ἐκάησαν καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας ἐχάθησαν εἰς αὐτὴν τὴν ἀποικίαν.

—Καὶ ὁ Νέρων, ὁ αὐτοκράτωρ μας, διασκεδάζει ἔτσι τὸν λαὸν σὰν ἀληθινὸς ἠθοποιὸς κωμῳδίας, αὐτὸς ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γιγαντιαίαν αὐτὴν ἐπιχείρησιν, ποὺ ἐκόστισε τόσον εἰς τὸν Καίσαρα, καὶ διὰ τῆς ὁποίας κατεσκευάσθη ἡ μεγάλη διὰ Γαλατίας ὁδός! εἶπε μὲ περιφρόνησιν ὁ Σεμπρόνιος. Ἀλλὰ λησμονῶ, ὅτι ὁ καιρὸς περνᾷ καὶ ἔκανα πολὺ ἄσχημα νὰ φλυαρῶ μαζῇ σου, Ἀνίκητε. Ἑτοίμασε ὅ,τι χρειάζεται διὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο εἰς τοὺς Δελφούς. Ὁδήγησε σὺ ὁ ἴδιος τοὺς δούλους καὶ πρόσεχε τὴν ἀγαπητήν μου Αὐγούσταν.

Μετὰ τὰς λέξεις αὐτὰς ὁ φιλόσοφος καὶ ἡ σύζυγός του ἐπέρασαν εἰς ἕνα μικρὸν γειτονικὸν δωμάτιον διὰ ν' ἀποχαιρετισθοῦν. Τόσοι κίνδυνοι ἦσαν ἐνδεχόμενοι, ὥστε ἴσως νὰ μὴ ἐπανεβλέποντο πλέον ποτέ.

Προσεπάθησαν νὰ ἐνθαρρυνθοῦν ἀμοιβαίως μὲ λόγους χαρᾶς καὶ ἐλπίδος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ Σεμπρόνιος ἠναγκάσθη ν' ἀπομακρυνθῇ, διὰ νὰ κλαύσῃ. Ἄφησε τὴν γυναῖκά του λιπόθυμον εἰς τὰ χέρια τῶν δούλων, ποὺ ἐφώναξε νὰ τὴν περιποιηθοῦν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ„

Βιβλία ἀπολογητικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ τοῦ κ. Π. Τρεμπέλα :		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
1) Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ. Ἀνατρέπει ἀποδεικτικῶς τὰς κατὰ τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου ἀντιρρήσεις καὶ βοηθεῖ σπουδαίως τοὺς ἀμφιβάλλοντας ἵνα μορφώσουν χριστιανικὰς πεποιθήσεις.	ἄδετον	35	10
	πανόδετον	55	12
	δερμάτινον	75	14
2) Ἀπολογητικαὶ μελέται: Ἡ πίστις—Ὁ ὑλισμός. Ἀναιρεῖ τὰς κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀντιρρήσεις τῶν ὀρθολογιστῶν καὶ ἀποδεικνύει ἐπιστημονικῶς τὴν σαθρότητα τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν.	ἄδετον	13	9
	πανόδετον	30	11
3) Μυστηριακαὶ Θρησκεῖαι καὶ Χριστιανισμός. Ἐν αὐταῖς ἐξετάζεται ἡ καταγωγή, ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ διδασκαλία τῶν ἀρχαίων μυστηριακῶν θρησκειῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ Ὀρφισμοῦ καὶ τῶν Ἑρμαϊκῶν, διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι ταῦτα οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἔσχον ἐπὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.	ἄδετον	40	11
	πανόδετον	60	14
4) Μασσωνισμός—Θεοσοφία. Ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων κειμένων ἐξετάζεται ἡ ἱστορία δύο μυστικῶν ὀργανώσεων, τοῦ Μασσωνισμοῦ καὶ τῆς Θεοσοφίας, ἤτοι ἡ ἱστορία των, αἱ ἀρχαὶ καὶ διδασκαλίαι των, ἡ σχέσις των πρὸς τὸν Χριστιανισμόν.	ἄδετος	50	11
	πανόδετος	70	16
	δερμάτινος	90	16

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ προοίμιόν του.

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ νέου Συντάγματος τῆς Αὐστρίας, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει μὲ ἐπίκλησιν πρὸς τὸν προστάτην τοῦ ἔθνους ἅγιον, ὅπως «μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ ὑπὲρ εὐημερίας καὶ προόδου τῆς πολιτείας Κάτω Αὐστρίας καὶ τοῦ πληθυσμοῦ της», πολιτικὴ ἐφημερὶς ὑπενθύμισεν, ὅτι ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἑλληνικὸν Σύνταγμα τοῦ 1927 ἀπηλείφθη τὸ εὐσεβὲς προοίμιον: «Εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος», μὲ τὸ ὁποῖον ἤρχιζαν ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ 1821 ἑλληνικὰ Συντάγματα. Δράστης δὲ τῆς ἀπαλείψεως ταύτης εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀριστερῶν κ. Παπαναστασίου. Ἡ ἀποκάλυψις αὐτὴ ἐδημιούργησεν αἴσθησιν, καὶ δὴ καὶ μεταξὺ βουλευτῶν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ 1927, ἕνας ἐκ τῶν ὁποίων, τώρα μόλις πληροφορηθεὶς τὸ γεγονός, ζητεῖ νὰ κληθοῦν οἱ «πνευματικοὶ πατέρες τοῦ Συντάγματος καὶ δώσουν ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς ἐσκεμμένης προσβολῆς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἱστορικὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Ἀλλ' ἐὰν πράγματι ἐνδιέφερε τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων τὸ Σύνταγμα καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν εὐσέβειαν τοῦ λαοῦ διατάξεις, ἔπρεπε τότε νὰ κάμουν τὸ καθῆκόν των καὶ νὰ μὴ ἀφίνουν τὸν κ. Παπαναστασίου νὰ ψηφίζῃ τὰς μεταμεσονυκτίους ὥρας τῆς 1ης πρὸς τὴν 2αν Φεβρουαρίου 1927 τὸ περὶ Θρησκείας ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ἐπὶ παρουσίᾳ ἐλαχίστων βουλευτῶν. Ἐὰν ἐνδιεφέροντο, θὰ κατεξανίσταντο τὴν ἐπομένην τοὐλάχιστον, ἀφοῦ δὲν ἦσαν παρόντες κατὰ τὴν νυκτερινὴν ἐκείνην συνεδρίασιν, διότι ἕνα πρωτοπαλλήκαρον τοῦ κ. Παπαναστασίου ἐκαυχήθη τότε, ὅτι τὸ περὶ Θρησκείας ἄρθρον τὸ μετέθεσαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος καὶ τὸ ἔχωσαν μεταξὺ τῶν περὶ «δημοσίου δικαίου» ἄρθρων, διότι «ἀποφεύγομεν οὕτω νὰ κατηγορηθῶμεν ὅτι μένομεν προσκεκολλημένοι εἰς μεσαιωνικὰς θεοκρατικὰς ἀντιλήψεις»! Ἐὰν ἐνδιεφέροντο, θὰ κατεξανίσταντο τότε, διότι εἰς παρατήρησιν βουλευτοῦ, ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι παρόντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων εἰς τὴν συζήτησιν καὶ νὰ μὴ γίνεται αὐτὴ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν βουλευτῶν, ὁ κ. Παπαναστασίου ἀπήντησεν ὅτι «δὲν κρίνει οὐσιῶδες τὸ ζήτημα»!

Πάντως ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι καλῶς ἀπηλείφθη τὸ προοίμιον ἐκεῖνο, διότι ἡ Ἁγία Τριὰς δὲν ἔχει σχέσιν μὲ Συντάγματα, κατασκευαζόμενα ἀπὸ πολιτικοὺς ξένους πρὸς Αὐτήν, καὶ ἑτοίμους εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ καταπατήσουν τὸ Σύνταγμα καὶ νὰ βεβηλώσουν τὸ ἱερὸν προοίμιόν του.

Εἰρωνικαὶ ἑορταί.

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μεγαλυτέρα εἰρωνεία πρὸς τὴν εἰρήνην ἀπὸ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἐπετείου τῆς ἀνακωχῆς ἐκ μέρους Κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἑτοιμάζουν τεραστίους ἐξοπλισμοὺς πρὸς νέον πόλεμον καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὰς μεθόδους ἐκείνας, ποὺ ὡδήγησαν εἰς τὴν ἀπαισίαν ἀνθρωποσφαγήν. Διότι εἰς τοὺς ἑορτασμοὺς αὐτοὺς μετέχουν ὑποκριτικώτατα μέλη κυβερνήσεων καὶ ἄτομα ἐκ τῶν ἰθυνόντων τοὺς λαούς, τὰ ὁποῖα, ὅπως ἀπεκαλύφθη πολλάκις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, εἶναι μέτοχοι τοῦ «ἐμπορίου τοῦ θανάτου» ἢ τοῦ «ἐμπορίου τῶν δολοφονιῶν», ὅπως προχθὲς ἀπεκάλεσαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Βουλὴν τὰς βιομηχανίας τῆς κατασκευῆς τῶν ὅπλων. Δὲν ὑπολείπεται, λοιπόν, παρὰ νὰ καλοῦνται εἰς τοιαύτας ἑορτὰς ὁ Βασίλειος Ζαχάρωφ, καὶ ἄλλοι «ἄσοι» τοῦ τοιούτου ἐμπορίου, διὰ νὰ μυκτηρίζουν σαρκαστικῶς τοὺς εἰρηνοφίλους καὶ τὰς ἑορτάς των.

Ἀλλ' αὐτὰ θὰ συμβαίνουν εἰς ἔθνη, ποὺ λέγονται μὲν χριστιανικά, ζοῦν ὅμως μακρὰν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης Χριστοῦ.

Εἰδωλολατρικαὶ θεοποιήσεις καὶ παραληρήματα.

Μία νέα εἰδωλολατρεία ἐγκαθιδρύεται καὶ ἐξαπλώνεται εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἓξ ἐφημερίδες, κυκλοφοροῦσαι εἰς 292, 355 ἀντίτυπα, προπαγανδίζουν τὴν ἰδέαν τῆς γερμανικῆς εἰδωλολατρείας. Συγχρόνως δέ, συγγραφεῖς καὶ ἰσχυροὶ τοῦ κυβερνῶντος καθεστῶτος παράγοντες, πολεμοῦντες τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, παρουσιάζουν ὡς συγκεκριμένον περιεχόμενον καὶ θεοὺς τῆς εἰδωλολατρείας ταύτης τὸ σημερινὸν Κράτος καὶ τὸν ἀρχηγόν του.

Οὕτως ὁ μὲν πάστωρ Γεώργιος Σνάϊδερ, εἰς πρόσφατον βιβλίον του, λέγει, ὅτι εἰς τὸν γερμανικὸν λαὸν θὰ δοθῇ μία νέα Ἁγία Γραφὴ «ἐλευθέρα ἀπὸ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐπίδρασιν» καὶ ἀπὸ «τὸν μῦθον τῆς ἐκ Παρθένου γεννήσεως» τοῦ Χριστοῦ. Γραφὴ ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰ θαύματα, καὶ Θεία Κοινωνία μεταβεβλημένη εἰς «λειτουργίαν τρέφουσαν τὰς ἀνάγκας τῶν Γερμανῶν, εἰς φαγητὸν τῆς γερμανικῆς κοινωνίας». Συγχρόνως ὁ Hoppe, ὁ ἀρχηγὸς τῆς χιτλερικῆς νεολαίας, διακηρύττει ὅτι «ὁ Γερμανὸς ἐπανεῦρε τὸν ἑαυτόν του καὶ ἀπέρριψε τὸ ὄνειδος μιᾶς χιλιετοῦς χριστιανικῆς κυριαρχίας»! Προσκαλεῖ δὲ ὅλας τὰς γερμανικὰς δυνάμεις εἰς «μίαν τελικὴν μάχην κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ»! Ἰδοὺ τὰ παραληρήματα τῶν ἐξωμοτῶν νέων εἰδωλολατρῶν.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον οἱ ἄθεοι τῆς μπολσεβικικῆς Ρωσίας προσκυνοῦν ὡς εἴδωλον τὸ βαλσαμωμένον σῶμα τοῦ Λενίν, οἱ νέοι εἰδωλολάτραι τῆς Γερμανίας θεοποιοῦν τὸν ζωντανὸν ἀρχηγόν των Χίτλερ: «Ὁ ἀρχηγὸς ἔχει πάντοτε δίκαιον. Ἡ ζωή μας εἶναι ὁ ἀρχηγός», εἶναι τὸ θούριον τῆς ἐθνικιστικῆς γερμανικῆς νεολαίας. Ὁ πρύτανις τοῦ πανεπιστημίου τῆς Καινιξβέργης Dr. Hans Heyse λέγει: «Τὸ γερμανικὸν πανεπιστήμιον ἕνα μόνον νόμον γνωρίζει, νὰ ὑπηρετῇ τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ». Καί, ὅπως σημειώνουν οἱ «Ἐκκλ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, ὁ Χίτλερ εἶναι σήμερον «ἡ κεντρικὴ μορφὴ μιᾶς θρησκευτικῆς λατρείας», καταρθώνει «νὰ παρουσιάζεται ὡς Μεσσίας»!

Ἀλλ' ἡ ἀπόπειρα αὐτὴ τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, τὴν ὁποίαν οἱ κυβερνῆται τῆς Γερμανίας διψοῦν ἐπάνω εἰς τὴν ἔξαψιν ἑνὸς ἐθνικιστικοῦ πυρετοῦ, θὰ ἔχῃ τὸ τέλος ποὺ εἶχε καὶ ἡ παρομοία ἀπόπειρα τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου. Τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον τὸ ἓν τρίτον τῆς Γερμανίας εἶναι Ρωμαιοκαθολικοί, μεγάλη δὲ μερὶς προτεσταντῶν, ἀποσχισθεῖσα ἀπὸ τῆς κρατικῆς ἐκκλησίας, ἤρχισε ν' ἀντιδρᾷ. Πάντως ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει νὰ βλαβῇ, διότι πολεμουμένη ἀνδροῦται πάντοτε καὶ νικᾷ!

Προσευχὴ πρὸ τοῦ γεύματος.

Μία δημοσιευθεῖσα φωτογραφία τοῦ ἐτησίου γεύματος, τὸ ὁποῖον δίδει ὁ λόρδος Δήμαρχος τοῦ Λονδίνου, καὶ τὸ ὁποῖον θεωρεῖται τὸ ἐπισημότερον γεῦμα, ἐλήφθη καθ' ἣν ὥραν οἱ συνδαιτυμόνες ὄρθιοι μετεῖχον τῆς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ γεύματος προσευχῆς. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι τὰ ἐπίσημα γεύματα ἐν Ἀγγλίᾳ ἀρχίζουν πάντοτε διὰ προσευχῆς.

Δὲν εἰξεύρομεν ἂν καὶ πόσοι ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους, τοὺς μετέχοντας εἰς τὰ ἀγγλικὰ γεύματα, μετέχουν καὶ ψυχικῶς εἰς τὴν προσευχὴν ταύτην. Ἀλλ' εἶναι γεγονός, ὅτι κανεὶς δὲν ἐθεώρησέ ποτε τὸ ἱερὸν αὐτὸ ἔθιμον «μεσαιωνικὸν» καὶ «ἀναχρονιστικόν», ὅπως θὰ τὸ ἐχαρακτήριζεν, ὄχι μόνον ὁ μουτζουρωτὴς τοῦ ἑλληνικοῦ Συντάγματος, ποὺ ἔσβυσε τὸ περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος προοίμιον, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι δεξιώτεροι συνάδελφοί του. Ἐδῶ, δυστυχῶς, εἶναι τόση ἡ ἐλαφρότης, μὲ τὴν ὁποίαν εἰρωνεύονται μεγάλοι καὶ μικροὶ κάθε ἱερὸν ἔθιμον, καὶ τόσος ὁ ἀνόητος φόβος διὰ τὰς ἐλαφρὰς κρίσεις, ὥστε πολλοὶ πιέζουν τὴν συνείδησίν των, διὰ νὰ μὴ φανοῦν ὅτι κάνουν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ φαγητοῦ των. Καὶ ἐφαρμόζει οὕτω τὸ θεῖον λόγιον: «ἐκεῖ ἐφοβήθησαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος», καθ' ὃν χρόνον ἀπερισκέπτως τολμοῦν πρὸς ὅσα εἶναι ἐπίφοβα καὶ ἐπικίνδυνα.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγ. Ἀναργύρων (Νέας Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος. *Ἁγ. Ζώνης* ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· Χ. Δέδες ἐν *Χανίοις*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Χ. Παπαγιάννης ἐν *Μιτυλήνῃ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Κωνστ. Λαμπρόπουλος ἐν *Ἡρακλείῳ*· Κ. Χρόνης ἐν *Ναούσῃ*· Περ. Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ* καὶ *Νεοχωρίῳ* καὶ Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης*· καὶ οἱ περιοδεύοντες κ.κ. Λάζ. Χατζημελής ἐν τῇ περιφερείᾳ *Ἁγ. Νικολάου Λασηθίου* καὶ Π. Παπαγιάννης ἐν *Δράμᾳ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.